

A zsidótörvények hatása Monoron A Pestvidéki Hírek tudósításai

1939. június 11. 4. oldal

Kivonat a zsidótörvényből: Röviden felsoroljuk, hogy mi is van a zsidótörvényben.

- 1/ Az 1914 óta honosított zsidók honosítását és névmagyarosítását hatálytalanítani nem lehet.
- 2/ Zsidó házasság és törvényesítés útján magyar állampolgárságot nem szerezhethet.
- 3/ Zsidót közszolgálatba felvenni nem lehet
- 4/ A zsidó bírákat és ügyészeket fél éven belül el kell bocsátani.
- 5/ Ugyancsak el kell bocsátani rövid időn belül a zsidó tanítókat és tanárokat.
- 6/ Zsidó sem közjegyző, sem hites tolmács nem lehet.
- 7/ Zsidó csak 6 %-ban lehet az ügyvédi, orvosi és mérnöki kamara tagja.
- 8/ Zsidó munkás egyesületek vezetőségi tagja nem lehet.
- 9/ Zsidó szerkesztő, lapkiadó és újságíró szintén nem lehet.
- 10/ Zsidóktól meg kell vonni két éven belül az italmérési engedélyeket.
- 11/ Zsidóktól meg kell vonni az összes állami hasznot hajtó jogosítványokat (trafik, moziengedély, stb.)
- 12/ Zsidóktól meg kell vonni a gyógyszerügyi engedélyeket.
- 13/ zsidókat az egyetemekre és főiskolákra 6%-nál többet felvenni nem szabad.
- 14/ Zsidókat magáncégeknél 12%-nál többet alkalmazni nem szabad.
- 15/ zsidóknak iparigazolványt sem iparra, sem kereskedésre mindaddig, amíg számuk 6 %-ra nem száll le, kiadni nem szabad.
- 16/ Zsidókat közszállításban az állami vagy városi stb. költségvetésben a beszerzésekre előirányzott összeg 6 %-án túl részesíteni nem szabad.
- 17/ Zsidók a községi és városi képviselő-testületekben –a legtöbb adót fizetés címén– tagok nem lehetnek.
- 18/ Zsidóknak választójoguk csak akkor van, ha okmányokkal bizonyítják, hogy maguk és ősök 1867 óta állandóan, megszakítás nélkül Magyarországon laktak.

1939. július 2. 3. oldal.

A zsidó iparosokról kimutatást készít az Ipartestület

Az Iparügyi Minisztérium –mint értesültünk– felszólította az ipartestületeket, hogy kimutatást készítsenek arról, hogy az új zsidótörvény értelmében miként oszlik meg taglétszámuk.

Az ipartestületek szorgalmasan dolgoznak ezen a munkán és rövidesen elkészülnek a jelentések, amelyek tiszta képet adnak a magyar kis- és kézművesipar ebbeli tagozódásáról.

Az utasítás értelmében az ipartestületek azt is összeállítják, hogy vezetőségükben milyen a megoszlás.

1939. június 30. 3. oldal.

A zsidótörvény végrehajtási utasításának nyers tervezete most készült el az Igazságügy minisztériumban.

Miután ez a szövegezés csak tárgyalási alapul szolgáló tervezet a különböző minisztériumok részletes munkájához, e végrehajtási utasítás augusztus közepénél korábbi időpontban nem történik meg, csak ha az összes minisztériumok észrevételei meglesznek, kerül a végleges szöveg a minisztertanács elé.

1939. augusztus 13. 4. oldal

Összeírják az iparigazolványokat

Negyedmillió önálló iparos és kereskedő adatainak felvétele A zsidótörvény végrehajtási utasításának megjelenése után részletesen össze fogják írni az iparigazolvány illetőleg iparendedély alapján működő kereskedők és iparosok összes személyi és egyéb adatait.

Az összeíráshoz megfelelő okmányokat és okiratokat kell csatolni, és nem csak igazolni kell az iparendedély keltét és azt, hogy milyen ipar üzésére jogosít, de az iparigazolvány tulajdonosának meg kell jelölnie úgy maga mint házastársa vallási adatait, a szülők és nagyszülők vallását, a házasságkötés idejét és az esetleges vallásváltoztatás időpontját. Összeírják azt is, hogy a házasságból hány gyermek született.

Okiratok becsatolásával kell felelnie minden iparigazolvány, iparendedély tulajdonosának, hogy megállapítható legyen: a törvény értelmében zsidónak tekintendő-e vagy sem.

A törvény tudvalevően kimondja, hogy zsidó csak 6 % erejéig kaphat a jövőben iparendedélyt, vagy iparigazolványt, vagyis, amíg a zsidók részére kiadott iparendedélyek száma nem csökken le 6 % alá, új iparendedély zsidónak vagy zsidónak tekintendő személynek nem adható ki.

Az országban 59.000 önálló kereskedő és 187.621 önálló iparos van. Tehát csaknem negyedmillió iparigazolványosnak illetve iparendedélyesnek kell vallomást adnia.

1939. augusztus 20. 2. oldal

Elhalasztották az értelmiségi munkaerők bejelentését

Az első zsidótörvény végrehajtási utasításának megfelelően a vállalatok a múlt év július 31-én tettek először általános bejelentést alkalmazottaikról. Az ez év január 31-i állapotról februárban tettek bejelentést. Ez az általános bejelentés volt az utolsó.

Az első zsidótörvény végrehajtási utasítása értelmében a július 31-i állapotokról kellett volna a vállalatoknak augusztus közepéig jelentést tenni az értelmiségi kormánybiztosságnak. Ezt a bejelentési kötelezettséget azonban a kormánybiztosság felfüggesztette, mert életbe lépett a második zsidótörvény is, meg kell várni annak a végrehajtási utasítását.

A vállalatok állandó érdeklődésére a kormánybiztosság azt a felvilágosítást adja, hogy mindaddig, amíg a második zsidótörvény végrehajtási utasítása nem jelenik meg, a vállalatok nem kötelesek bejelentést tenni a kormánybiztosságnak. Ellenben nyomban a II. zsidótörvény végrehajtási utasításának közzététele után meg kell tenni a bejelentéseket, persze a második törvény kívánalmainak megfelelően.

A zsidótörvény végrehajtási utasításában majd megjelenik a megfelelő űrlap, amelyen a bejelentéseket megfelelő formában meg lehet tenni. A vállalatok tehát augusztus 15-ig semmiféle bejelentéssel nem tartoznak a kormánybiztosságnak.

Ugyanott 3. oldal

A zsidó birtokokból kisbérleteket létesít a kormány

Tasnády Nagy András igazságügy miniszter napokban nyilatkozott a zsidótörvény végrehajtási utasításáról. A nyilatkozat szerint a végrehajtási utasítás a napokban megjelenik. 62 szakaszból áll és irányadó utasításokat tartalmaz a hatóságok és közhivatalok számára arra vonatkozólag, hogy ki tekintendő zsidónak és ki nem.

Az egyik szakasz kimondja, hogy a kérdés elbírálásához szükséges okiratok alapján **az alispán állapítja meg**, hogy ki teljes jogú keresztény, ki korlátozott jogú keresztény és **ki tekintendő zsidónak**. Erről a megállapításról az alispán okiratot állít ki. A zsidótörvénnyel párhuzamosan készül az **új sajtótörvény** tervezete is, amely értesülésünk szerint egy csomó új büntetőjogi rendelkezést tartalmaz és életbe lépteti az egyetemleges felelősség rendszerét is.

Ugyancsak megjelenik a napokban a zsidótörvény földbirtok szakaszainak végrehajtásáról szóló utasítás is. Ez 12 szakaszból fog állni és igen fontos intézkedéseket tartalmaz, amelyek a zsidó birtokok és bérletek felhasználására vonatkoznak.

A kormány terve az, hogy kis haszonbérleteket létesítsen a kisemberek számára, első sorban a zsidók birtokaiból, továbbá a nagybirtokokból.

Ugyanazon oldalon

Köszemlén a választói névjegyzék II. fejezet

Az 1939. évi IV. tc. 4. §. értelmében zsidónak tekintendő személynek csak akkor van választójoga, ha ő maga és szülői Magyarországon születtek és 1867. december 31. napja óta ő, vagy ha 1867. december 31. után született volna, felmenői 1867. december 31. óta állandóan Magyarország területén laktak.

A választójogosultsághoz az előbbiek szerint a megkívánt kellék igazolása a központi választmány elnökéhez címzendő, és a községi eljárásánál benyújtandó kérvényben kell kérni. A kérelem benyújtásának határideje 1940. évi január hó 31. napja. A kérelem illetékmentes.

A kérelemhez eredetiben és ezen felül egyszerű, nem hitelesített másolatban csatolni kell mindazokat a bizonyítékokat, amelyek a fent ismertetett feltételek bizonyítására alkalmasak.

Egyébként felhívja az eljáróság a közönség figyelmét a vármegye alispánja által kibocsátott és a községben kifüggesztett hirdetményre.

1939. augusztus 27. 2. oldal

Október 15-ig be kell jelenteni az értelmiségi munkaeőket

1939. október 15-ig minden olyan munkaadónak, aki üzletében, üzemében vagy egyéb kereső foglalkozásában értelmiségi munkakörben alkalmazottat foglalkoztat, be kell jelenteni. Ugyancsak a rendeletben közölt minta szerint minden értelmiségi munkakörű alkalmazottját származási adataik és illetményeik feltüntetésével.

A rendelet részletesen szabályozza, hogy kiket és milyen módon kell bejelenteni, és mi értendő az alkalmazott illetményein. A munkaadónak ezen felül minden értelmiségi alkalmazottról ú.n. személyi lapot kell készítenie és megőriznie, amely részletesen tartalmazza az alkalmazott származási adatait.

A munkaadónak a bejelentéseket az Értelmiségi Munkanélküliség Ügyeinek Kormánybiztosához (Budapest, V. Klotild u. 10/C) kell benyújtania. A kormánybiztos az adatok feldolgozása után megadja a törvény végrehajtásához szükséges útmutatást.

A munkaadónak azonban az útmutatás bevéárása nélkül is haladéktalanul meg kell tennie a végrehajtáshoz szükséges intézkedéseket. A munkaadónak az alapbejelentésen felül minden évben kétszer: január 31. és július 31. napjáig be kell jelentenie mindazokat a törvény szempontjából lényeges változásokat, amelyek a megelőző félévben alkalmazottjai tekintetében keletkeztek.

Ugyanott 3. oldal

Itt a zsidótörvény végrehajtási utasítása Október 15-ig be kell jelenteni a kamarai tagok személyi adatait.

A Budapesti Közlöny mostani száma közli a zsidótörvény végrehajtására kiadott rendeletet. Ennek rendelkezései kiterjednek:

1. a zsidónak nem tekinthető személyek és a kedvezményezett zsidók közé tartozás körülményeinek igazolására,
2. a közszolgálatra,
3. hites könyvvizsgálókra, a hites könyvvizsgálói jelöltekre,
4. az ügyvédi és orvosi kamarákra, a mérnöki kamarára, a sajtó kamarára, valamint a színművészeti és filmművészeti kamarákra,
5. az időszakos és nem időszakos lapokkal kapcsolatos kérdésekre,
6. a színházakra és mozgófénykép vállalatokra,
7. a hasznosító jogosítványokra,
8. az iparigazolványokra és iparengedélyekre,

9. a közszállításokra,
10. az értelmiségi munkakörben foglalkoztatottakra,
11. a törvényben megállapított korlátozások alá eső jogi személyekre és kereskedelmi társaságokra,
12. a törvény szempontjából jelentős körülmények hatósági megállapítására, és
13. az országhoz visszacsatolt területekre vonatkozó különleges kérdésekre.

Így a rendelkezések közül különösen kiemelhetők a következők:

A renDELETEH mellékelt minták szerint 1939 októBER 15.-ig a megfelelő hatóságokhoz bejelentést kell tennie száRmazási és egyéb adatairól minden hites könyvvizsgálónak, az előbbieKben felsorolt kamarák minden tagjának, hasznot hajtó engedéllyel illetőleg jogosítvánnyal (pl. dohánynagyárudai és dohánykisárudai engedéllyel, gyógyszerári joggal, italmérési és italeladási, sorsjegyarusítási engedéllyel, mozgófényképüzem létesítésére és üzembEN tartására, színházi vagy mozgófényképszínházi előadások üzletszerű rendezésére vonatkozó engedéllyel) bíró minden személynek, továbbá iparigazolvány vagy iparengedély alapján ipart űző minden iparosnak. A bejelentés alapján a hatóságok megteszik a törvényben megszabott intézkedéseket.

1939. szeptember 17. 1. oldal

3,40 pengő a száRmazási tanúsítvány a községi előjáróság adja ki

A második zsidótörvény végrehajtási utasításával kapcsolatban –mint ismeretes– minden iparosnak, aki iparigazolvánnyal vagy iparengedéllyel rendelkezik, továbbá minden kereskedelmi vagy árusítási engedéllyel rendelkező, kereskedelmi vagy más haszonúzó foglalkozással bíró egyénnek száRmazását októBER 15-ig igazolnia kell. A rendelkezés vonatkozik keresztényre és zsidóra egyaránt. A jelentkezők okmányaik bemutatása után száRmazási tanúsítványt kapnak. A tanúsítvány kiállítási illetéke 3,40 pengő.

1939. szeptember 24. 1. oldal

Zsidó, nem zsidó iparos, kereskedő száRmazását igazolni köteles

A zsidótörvény végrehajtási utasítása előírja, hogy minden olyan iparos (kereskedő), akinek iparjogosítványa vagy iparengedélye van, a városokban a jegyzői, a községekben a főszolgabírói hivatalhoz 1939.októBER 15. Napjáig bejelentést tartozik tenni arról, hogy a törvény értelmében zsidónak vagy nem zsidónak tekinthető-e.

Annak igazolására, hogy valaki nem tekinthető zsidónak, rendszerint elegendő, ha kimutatja, hogy az 1895. év októBER hó 1. napja előtt keresztény hitfelekezet tagjaként született, vagy ha 1895. év októBER hó 1. napja után született, úgy ő maga, mint szülei keresztény hitfelekezet tagjaként születtek, egyúttal pedig felelősség terhe mellett kijelenti, hogy őt a törvény értelmében nem lehet zsidónak tekinteni.

Semmiféle igazolás nem kívánható attól, aki bejelent, hogy az izraelita hitfelekezet tagja, vagy a törvény értelmében zsidónak kell tekinteni. A bejelentéshez szükséges nyomtatványok a községben a főjegyzőnél kaphatók, darabonként 10 filléres áron.

A bejelentés alapján állapítják meg, hogy a községben működő iparosok között a zsidók hány százalékot képviselnek. Ugyancsak októBER 15-ig kell az értelmiségi alkalmazottakat bejelenteni.

Megvonják a zsidók italmérési jogát

A zsidótörvény végrehajtási utasításával kapcsolatban megjelent pénzügyminiszteri rendelet kimondja, hogy italmérésre, ital eladásra (ital elárusítására) jogosító engedélyt zsidónak nem lehet adni.

Az 1939.május 5-ike előtt zsidónak kiadott italmérésre és ital eladásra jogosító engedélyeket –a bortermelők részére kiadott engedélyek kivételével – Budapesten, valamint a törvényhatósági jogú városokban öt év alatt, megyei városokban valamint a nagy- és kisközségekben két év alatt, a bortermelők részére kizárólag saját termésű boraiknak álló vendégek részére, poharazására, utcára való kimérésére

és kis mértékben elárúsítására jogosító engedélyeket pedig kivétel nélkül minden helyen két év alatt kell megvonni.

1939. november 12. 1. oldal

A zsidó választóknak 1941. január 31-ig kell igazolni jogosultságukat

A zsidótörvény rendelkezései értelmében csak azoknak a zsidó vallású személyeknek lesz a jövőben választójoguk, akik beigazolják, hogy ők illetve felmenőik Magyarországon születtek és 1867 óta itt laknak. Az igazolásra megszabott terminus 1941. január 31. napja. Ez igen fontos dátum a zsidó vallású polgárok számára, mégis meglepő, hogy milyen nagy mértékben hagyták ez ideig figyelmen kívül. Illetékes helyről már most felhívják az érdekeltek figyelmét arra, hogy a zsidó választóknak idejében kell gondoskodniuk a választói jogosultságuk igazolásáról.

1939. december 17. 2. oldal

Aratás után magyar kezekbe kerülnek a zsidó birtokok

A képviselőház szerdai ülésén Lukács Béla földművelésügyi államtitkár bejelentette, hogy a minisztérium nemcsak hajlandó a zsidó birtokokat kisembereknek juttatni, hanem ezt kötelességének is tartja és nem enged ebből. Ez év november 30-ig kellett a zsidó birtokokra vonatkozó bejelentéseket és igényléseket megtenni. A gazdasági felügyelőségek utasítást kaptak, hogy ezeket a kérdéseket soron kívül tárgyalják le, ha kell, helyszíni eljárást tartsanak soron kívül.

A végrehajtás úgy történik meg, hogy 1940. október 1.-re a földigénylőket a zsidó birtokokra már be is vezetik. A Ház a választ tudomásul vette.

1940. január 14. 2. oldal

A zsidótörvény értelmében most kell bejelenteni az alkalmazottakat

A zsidótörvény végrehajtási utasítása tárgyában kiadott rendelet értelmében január 31.-ig az Értelmiségi Kormánybiztosságnál az 1939. július 1-től 1939. december 31-ig terjedő félévre vonatkozóan az értelmiségi munkakörben foglalkoztatott alkalmazottak személyében, munkakörében és illetményeiben beállott változásokat bejelenteni kötelesek.

Nagyobb számú alkalmazott foglalkoztatása esetén külön íven, betűrendbe foglalva kell bejelenteni a fent közölt időpontban kilépetteket és külön íven azokat, akik ugyancsak a fent közölt idő alatt az értelmiségi munkakörből egyéb munkakörbe, illetve egyéb munkakörből értelmiségi munkakörbe léptek át. Ha a fent közölt idő alatt, vagyis július 1.-től december 31.-ig változás nem volt, azt is be kell jelenteni.

1940. május 5. 3. oldal

A zsidó kereskedők kimaradnak a cukor árusításból. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés lapja tárgyalja, hogy az ország több városában és községében a zsidó kereskedőket kizárják a jegyre történő cukor árusításból. A jelenlegi készletek elfogytával a zsidó törvény hatálya alá eső kereskedők nem fognak árusításra cukrot kapni. Az OMKE sürgős védelmet kért Varga József iparügyi minisztertől. A jelek szerint azonban az intervenciónak aligha lesz sikere, mert az alsóbb hatóságok álláspontja szerint a cukorjegy bevezetésével a cukor közszállítássá vált és a közszállításokról a zsidótörvény intézkedik.

1940. június 16. 1. oldal

Az irsai vásáron nem árusíthattak a zsidók

Nagy meglepetés érte hétfőn, az irsai vásáron a zsidó vásári kereskedőket, iparosokat és árusokat. Nem rakodhattak ki áruikkal és nem árusíthattak.

A közeli reggeli órákban már erős csendőri készültség szállta meg a vásár bejáratát és területét. A csendőrség minden árust, iparost és kereskedőt igazoltatott, és a zsidó egyéneknek megtiltotta a kirakodást.

Az intézkedés nagy meglepetést és különösen nagy meglepetést keltett a zsidó árusok között, akik előzőleg semmit sem tudtak a drákói intézkedésről.

Kiderült, hogy az irsai vásáron lépett először életbe vitéz Endre alispán legújabb rendelete, amely eltiltja a zsidókat a búcsúkon és a vásárokon való árusítástól.

A rendelet, amely teljes szövegében nem áll rendelkezésünkre, a jelek szerint sok félreértésre adhat okot, kis egzisztenciákat tesz tönkre és nagyon sok pestvidéki, környékbeli adófizető polgárt létalapjában támad meg. Az adófizetésnek és a községi háztartásnak jó hosszú ideig nem válik előnyére az új rendelkezés, amelyet a pesti nagy zsidó vállalat például egy keresztény vásári megbízottal könnyen kijátszik, de amely a helyi és környékbeli ismert kis zsidó iparosoknak és árusoknak torkára teszi a kést.

Ugyanott 2. oldal.

A zsidó birtokok parcellázása

A zsidók kezén lévő földek részben parcellázásra kerülnek. Az első időben 107 zsidó kézen lévő birtokot parcelláznak. Ezek a birtokok ezer holdon felüliek.

Ugyanott 3. oldal

Zsidók nem árusíthatnak a vásárokon

Vitéz Endre László, Pest vármegye alispánja nagy jelentőségű újítást hozó rendelkezést küldött a városokhoz és községekhez. A rendelkezés szerint búcsúkon, vásárokon zsidóknak árusításra engedélyt kiadni nem szabad.

A rendelkezés szövegéből nem tűnik ki, hogy a hetipiacok alatt is vásárokat kell-e érteni, de értesülésünk szerint az országos vásárokon már nem árusíthatnak zsidók.

A rendelkezés folytán eleinte eléggé szegényesek lesznek majd a kirakodó vásárok, mert a kisiparosoktól eltekintve a vásári árusok 60-70 %-a eddig zsidó volt.

1940. július 21. 2. oldal

A zsidók részére kiadható iparigazolványok elbírálása

A kereskedelmi miniszter a zsidók részére kiadható iparigazolványokról leiratot intézett a másodfokú iparhatóságokhoz.

Kétséges volt ugyanis, milyen eljárást kell követni akkor, ha valamely községben zsidónak minősülő iparúzóik száma, vagy az ilyen személyeknek kiadott iparjogosítványok száma a község összes iparúzóinak, vagy a kiadott összes iparjogosítványok számának 6 %-a alatt van ugyan, de ha zsidónak minősülő iparúzóik vagy az ilyen személyeknek kiadott iparjogosítványok száma eggyel emelkednék, akkor a fenti arányszámok valamelyike már meghaladná a hat százalékot.

Az iparhatóságok megfelelő tájékoztatása végett közli a miniszter, hogy ilyen esetben a zsidónak minősülő személy részére iparjogosítványt kiadni nem szabad. Ennélfogva, ha ez az eset valamely községre nézve bekövetkezik, tehát ha zsidónak minősülő személy iparjogosítvány iránt folyamodik, kérelmét már az I. fokú iparhatóságnak el kell utasítania.

1940. augusztus 11. 3. oldal

**Szigorú ellenőrzés mellett dolgoznak a zsidó munkásszázadok
– jelenti vitéz Endre alispán**

Pest vármegye közigazgatási bizottsága kedden tartotta ülését. Barcsay Ákos főispán elnöki megnyitója után vitéz Endre László alispán tett jelentést Pestvármegye helyzetéről. Közölte, hogy átmenetileg aratómunkás hiány mutatkozott a vármegyében, úgyhogy családi munkakötelekekben végezték az aratást és honvédelmi munkaszolgálatosokat és leventéket is igénybe vettek az aratás lebonyolítására. A munkaszolgálatosok javarésze zsidókból állott. Az őstermelő katonákat szabadságolták, úgyhogy az aratási munkálatok minden zökkenő nélkül befejeződtek. Pest vármegyében a tisztviselők száma még mindég kevés, holott a munka megsokszorozódott. ... A zsidó munkaszolgálatosok munkateljesítménye változó, kellő ellenőrzés mellett azonban kielégítő.

1940. augusztus 18. 1. oldal

Zsidók nem zárhatják be az üzletüket szombaton

A 36-os országos bizottság pénteken tárgyalta azt a rendeletet, amely az üzleteknek köznapokon a nap meghatározott szakában kötelező nyitva tartásról szól. Ezután nem szabad például a zsidóknak szombaton bezárniuk az üzleteiket.

Ugyanott 2. oldal

Lebontják a zsidó piaci árusok bódéit Pest megyében

Vitéz Endre László alispán szigorú leiratot intézett a Pest megye területén lévő összes városok polgármestereihez, valamint a községek főjegyzőihez, amelyben azt az utasítást adta ki, hogy a zsidó pici árusok helyfoglalási engedélyét, az esetleges fellebbezésekre való tekintet nélkül be kell vonni. Kedd óta a zsidók nem árusíthatnak a pest megyei piacokon.

Újpesten, amikor a rendelkezést végrehajtották, a város vezetősége újólá visszaadta több olyan árusnak a helyfoglalási engedélyét, akik ugyan saját személyükben keresztény származásúak, de – feleségük születésénél fogva zsidóknak tekintendő egyének.

Amikor az alispán erről tudomást szerzett, újabb utasítást bocsátott ki, amelyben megtiltotta, hogy ezek részére sem lehet a piaci árusítási engedélyt kiadni. Az elmúlt héten egyébként az érdekeltek távirati úton kértek ez év végéig halasztást a belügyminisztertől, a miniszter azonban ezeket elutasította, és így az alispán részéről kiadott rendelkezés jogerőre emelkedett.

1940. október 13. 2. oldal

Teleki miniszterelnök a 3-ik zsidótörvényről

Gróf Teleki Pál miniszterelnök kijelentette, hogy a második zsidótörvény túlkomplicált voltából, és a visszaélések halmozódásából maga is látta ennek a törvénynek az alkalmazhatatlanságát. Bár nem helyesli egy kérdésben folyton új törvények hozását, látva ennek a törvénynek rengeteg kibúvó ajtó folytán végrehajthatatlanságát, azt akarja, hogy világos, félremagyarázhatatlan, radikálisan egyszerű zsidótörvény legyen.

Még mielőtt ígéretet tett volna, foglalkozott ezzel a kérdéssel. Azok a javaslatok, amelyek eddig készültek ebben a kérdésben, még mindég túlkomplicáltak. A kérdés teljes leegyszerűsítésére törekszik s rövid időn belül készen is lesz ezzel a munkával. Helyteleníti, hogy szaktudás nélkül emberek mennek vállalatokhoz és azt, ami tőle telik, ez ellen meg is teszi.

Ha másképp nem lehet, törvényes intézkedésekkel is erről gondoskodni. De ha egy képviselő szaktudással be tud egy állást tölteni, miért ne töltsen azt be? A törvény meghozása egyedül nem médium, legfeljebb harmadrészben. Egyéb dolgoknak is kell történni, a nemzetet erre nevelni kell. Az első médium, hogy szigorúbb, egyszerűbb, kijátszásmentes törvényt csináljunk.

1940. november 10. 2. oldal

A zsidótörvény alkalmazása a közfogyasztási áruk bizományi forgalmazására

A Budapesti Közlöny okt. 20-iki, vasárnapi számában a kereskedelem és közlekedésügyi miniszter rendelete jelent meg, amely megállapítja a közfogyasztás céljára szolgáló azokat az árukat, amely áruknak bizományi vagy más néven létesített szervezet útján forgalomba hozatala esetén a szervezetbe zsidók csak az 1939. évi IV. tc. 18.§-ában megállapított 12 illetőleg 15 %-os arányban vehetnek részt.

Ezek az áruk: tej és tejtermékek, cukor, bor, égetett szeszes italok, sör, szén, faszén, brikett, lignit, kokszt és ezek feldolgozásának melléktermékei, épületfa, szerfa, növény- és állatvédelmi szerek, műtrágya, cement, vas- és acélárúk, üvegárúk, géperező járművek, mezőgazdasági gépek, rádiókészülékek és ezek alkatrészei, izzólámpák, gumiárúk, nyersbőr.

1940. december 1. 2. oldal

A harmadik zsidótörvény előtt

Jól tájékozott körökben sokat beszélnek arról, hogy a beígért reformsorozat a harmadik zsidótörvény benyújtásával kezdődik. Szükség van erre azért is, mert a törvényhozás vezető szempontja, hogy ez a kérdés, amely úgyszólván valamennyi reformot átszövi, közmegelegedésre nyugvópontra jusson.

Az Igazságügyi Minisztérium törvényelőkészítő osztálya gazdag tapasztalat-anyaggal rendelkezik. Nyilvánosságra került többek között, hogy a második zsidótörvény végrehajtása során a törvény kijátszói ellen közel 25.000 esetben kellett hivatalból feljelentést tenni, ami igen rejtélyes háttérre irányítja a figyelmet.

Sok esetben szervezett állított akadályt a végrehajtási eljárás elé s minden egyes bevált „fogás” ragályként terjedt el a „manipulánsok” körében.

Ugyanott kishír.

Rendelet az áruk szétosztásáról.

A keresztény ipari és kereskedelmi érdekképviseletek kívánságára a kormány úgy intézkedett, hogy a nyersanyagok és áruk szétosztásánál a keresztény ipari és kereskedelmi üzemeket előnyben részesítik.

1940. december 15. 1. oldal

Eljárás indul a jogosulatlanul kereskedők vagy házalók ellen

A zsidótörvény végrehajtása során elbocsátott ügynökök közül egyesek árut vásárolnak és a vásárolt árut azoknak a kereskedőknek és iparosoknak kínálják eladásra, akiknél elbocsátásuk előtt rendelést gyűjtöttek, anélkül, hogy erre iparjogosítványuk lenne.

A kereskedelmi miniszter most utasította az iparhatóságokat, hogy ezeket ellenőriztesse, és azok ellen, akik jogosulatlanul üznek kereskedést vagy házalást, a kihágási eljárást azonnal indítsa meg.

1941. február 9. 1. oldal kishír

Zsidók nem kereskedhetnek nyersbőrökkel.

Az egyik rendelet értelmében ez év január 15. után zsidók nem kereskedhetnek nyersbőrökkel Magyarországon.

Ugyanott 3. oldal kishír

Színleges iparúzés megakadályozására utasítja a kereskedelemügyi miniszter az iparhatóságokat. Színleges iparúzés, ha a keresztény iparjogosítványát a zsidó rendelkezésére bocsátja. Ilyen esetben jogosulatlan iparúzés miatt az ipart (kereskedést) tényleg gyakorló személyt mint tettezt, azt a személyt pedig, akinek az iparigazolványát felhasználva az iparúzést folytatja, mint bűnsegédi bűnrészeszt kell megbüntetni. Az ítélet jogerőre emelkedését be nem várva az üzletet azonnal be kell zárni, s a terhelt egész árukészletét le lehet foglalni, és a büntető ítéletben az egész árukészlet elkobzását is el lehet rendelni.

1941. április 6. 2. oldal

Kishír: 570 zsidó választót vettek fel Pest-megyében a választói névjegyzékbe 22.135 zsidó választó közül.

1941. április 27. 2. oldal

Rendelet a zsidók katonai szolgálatáról

A zsidótörvény alapján a zsidók ezután csak kiegészítő szolgálatot teljesítenek, minden rendfokozat nélkül.

1941. május 18. 1. oldal

**Kitiltották a zsidókat Pest megye fürdőiből
Vitéz Endre alispán rendelete**

Dobossy Sándor gyömrői lakos és 233 társa panaszt tett a zsidóságnak Pest vármegye fürdőhelyein észlelt túrhetetlen magatartása miatt és beadványban követelte, hogy tiltsák ki a zsidókat a gyógyhelyekről és fürdőkből.

Vitéz Endre alispán a beadványnak helyt adott és véghatározatában a vármegye területén fekvő összes gyógyfürdők és üdülőhelyek területéről kitiltotta a zsidókat.

A rendelkezés alól csak azokat vonták ki, akiknek állandó lakóhelyük van a fürdők területén. Az alispáni rendelkezés indoklása kimondja, hogy Dobossy Sándor és társainak kérelme a tarthatatlan helyzet felismeréséből ered. Minthogy pedig a zsidó fajiságban gyökerező erkölcsi felfogás annyira ellentétes a keresztény erkölcsi felfogással, hogy azok egyeztetése lehetetlen, és arra nem lehet számítani, hogy a zsidóságnak magatartása ezen a téren megváltozzék, a kérelemnek helyt kell adni. Megengedhetetlen, mondja az alispán, hogy zsidó fajú egyének Pest vármegye fürdőhelyeit ellepjék.

1941. június 15. 1. oldal

Ki a zsidó az új házassági törvényjavaslat szerint?

A képviselőház szerdai ülésén benyújtották a házassági törvény kiegészítéséről szóló törvényjavaslatot. Ez kötelezővé teszi a házasságkötés előtt a házasulók orvosi vizsgálatát, hogy nem szenvednek-e fertőző gümőkórban vagy fertőző nemibajban. A vizsgálatot rendszerint a tisztiorvos végzi, de a nők kíméletet élveznek, a házi orvos bizonyítványával igazolhatják egészségi állapotukat. Az orvosi vizsgálat alól bizonyos körülmények között a tisztiorvos felmentvényt adhat. Házassági kölcsön rendszeresítését is tervbe veszi a javaslat.

A javaslat a továbbiakban megtiltja, hogy nem zsidók és zsidók egymással házasságot kössenek. A javaslat ezzel kapcsolatban a házassági tilalom szempontjából a „zsidó” fogalmát is megállapítja.

Zsidó az, akinek legalább két nagyszülője az izraelita hitfelekezet tagjaként született, továbbá – tekintet nélkül származására – az is, aki az izraelita hitfelekezet tagja.

Az alapvető szabálynak merevségét, amely szerint az úgynevezett félvérek is zsidónak minősülnek, enyhíti az a különleges szabály, hogy nem minősül zsidónak az, akinek csak két nagyszülője született az izraelita tagjaként (félvér), ha ő maga, úgyszintén mindkét szülője keresztény hitfelekezet tagjaként született és az is maradt.

Amennyiben azonban az ilyen személy a jövőben a tilalom ellenére mégis zsidóval kötne házasságot, ennek következtében ő is zsidónak fog minősülni. A tilalom megszegői – mind a vétkes házasfelek, mind a polgári tisztviselő – súlyos (öt évig terjedhető) börtönbüntetéssel büntetendők, és amellet az a tilalom ellenére kötött házasságból származó gyermekek – nagyszülők vallására tekintet nélkül – zsidónak minősülnek.

1941. július 20. 2. oldal

Enyhítette a felsőház a vegyesházassági tilalmat

A felsőház öt javaslatot tárgyalt, köztük a házassági törvényjavaslatot, amelyet a felsőház bizottságai lényegesen módosítottak, többek között kimondja, hogy nem zsidónak zsidóval házasságot kötni tilos. Zsidó nő külföldi állampolgárságú keresztényhez férjhez mehet. Házasság szempontjából a módosítás szerint zsidó az, akinek legalább két nagyszülője az izraelita hitfelekezet tagjaként született. Úgyszintén az, aki – tekintet nélkül származására – maga a hitfelekezet tagja.

Nem esik a zsidókkal egy tekintet alá az, akinek két nagyszülője az izraelita hitfelekezet tagjaként született, ha ő maga már kereszténynek született, vagy pedig hét éves kora előtt kereszténnyé lett és az is maradt. Az ilyen személynek azonban csakis tiszta kereszténnyel lehet házasságot kötnie.

A módosítás különböző tilalmakat sorol még fel, amelyek megszegése esetén az ú.n. félvér, valamint a tilalom ellenére kötött házasságból született zsidónak számít, az igazságügyminiszter különös méltánylást érdemlő esetekben felmentést adhat.

A házasság előtt orvosi vizsgálatot az igazságügyminiszter bejelentése szerint a falusi nép számára ingyenessé, vagy nagyon olcsóvá teszik.

1941. október 12. 1. oldal

A fajvédelmi törvény életbe lépett

A fajvédelmi törvény október 10-én életbe lépett. A házasulandóknak származásukat kell igazolniuk, különösen a félvéreknek. November 1. után nincs többé vegyes házasság, azaz zsidó és nem zsidó többé nem köthet házasságot.

Öt évig terjedhető börtönbüntetés jár annak, aki a tilalom ellenére köt házasságot. Ugyanígy büntetni rendeli a törvény azt a polgári tisztviselőt is, aki az ilyen tiltott házasság megkötésében közreműködik. Viszont megengedi a házasság felbontását annak a házastárs részére, akit házastársa származás tekintetében megtévesztett és így jött létre tilalom ellenére a házasságkötés.

Három évig terjedhető fogházzal, sőt minősített esetekben öt évig terjedhető börtönnel bünteti a törvény azt a zsidót, aki a magyar honos tisztességes, nem zsidó nővel házasságon kívül nemileg érintke-

zik, vagy öt ilyen célra a maga vagy más zsidó részére megszerzi vagy megszerezni törekszik. Hatályba léptek a törvénynek ezek a büntető rendelkezései is.

1941. október 26. 1. oldal

Zsidó nem adhat el rádiót.

Október hó 1-jétől minden zsidó rádiókereskedő köteles beszüntetni működését, tehát elsejétől sem el nem adhat, sem raktáron nem tarthat rádiót vagy alkatrészeket.

1941. november 9. 2. oldal

Zsidók nem kapnak zsírt.

Endre László, Pest vármegye alispánja elrendelte, hogy Pest megye területén a hentesek és mészárosok zsidóknak nem adhatnak zsírt. Zsír vásárlásánál a vásárlási könyvet fel kell mutatni. Libazsírt szabadon lehet vásárolni továbbra is. A disznózsír tilalom a zsidókra vonatkozólag, az alispáni rendelet szerint, átmeneti és visszavonásig szól.

1941. november 16. 1. oldal

Zsidók belépése társaságokba.

A kereskedelmi miniszter 12060/1941.sz. rendelete értelmében zsidók csak az esetben társulhatnak valamely ipari vagy kereskedelmi üzembe, ha a közsgben lévő zsidó iparüzők száma nem éri el a hat százalékot. Ha ezek száma több mint hat százalék, a zsidók semmiféle ipari vagy kereskedelmi társulatba nem társulhatnak.

1941. december 14. 1. oldal

Újra szabályozzák az izraelita vallásfelekezet jogállását

A meghatalmazási vita utolsó napján Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter törvényjavaslatot terjesztett be az izraelita vallásfelekezet jogállásának új szabályozásáról. A javaslatot kinyomtatták és most osztották szét.

Az új javaslat szerint az izraelita vallásfelekezetet törvényesen elismert vallásfelekezetnek nyilvánítják. Eddig a bevett vallásfelekezetek közé tartozott. Az új jogállás következtében sem az izraelita vallásfelekezet, sem annak szerve vagy tagjai által fenntartott iskolát vagy más intézetet az állami vagy községi háztartás terhére támogatásban, vagy segélyben részesíteni nem lehet.

1942. február 8. 1. oldal

Csak keresztény lehet sportegyesületi tag

A magyar sport történetében korszakalkotó rendelet látott vasárnap reggel napvilágot. Nem kevesebbről intézkedik a rendelet, mint arról, hogy a zsidókat egyszersmindenkorra kizárja a magyar sport életéből, mikor kimondja, hogy sportszövetség tisztikarának vagy szervének és sportegyesület tagja nem lehet az, akit az 1941.évi XV.tc. (9) §-a értelmében zsidónak kell tekinteni. Az olyan sportegyesület, mely ennek a rendelkezésnek nem felel meg, fel kell oszlatni.

A rendeletből kitűnőleg a zsidó jelleg elbírálásánál nem az 1939. évi IV. törvénycikket kell figyelembe venni, hanem az ú.n. fajvédelmi törvényt, mely tudvalevőleg sokkal szigorúbban határozza meg a zsidó fogalmát, mint az előző. Eszerint nem lehet sportegyesület tagja az, akinek egynél több nagyszülője született zsidó vallásúnak. Ennek következménye tehát az, hogy sok olyan sportoló kikerül a ma-

gyar sportéletből, akik a második zsidó törvény értelmében kereszténynek számítanak s erről akár tanúsítványuk is van. A rendelettel egycsapásra eltűnnek a magyar sport életéből a zsidóság képviselői.

1942. március 22. 1. oldal

Rövidesen igénybe veszik a zsidó birtokokat

A Magyar Élet Pártja (MÉP) földművelésügyi és pénzügyi egyesített csoportja szerdán ülést tartott. Az ülésen megjelent báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter és dr. Bárczay János államtitkár. Bánffy miniszter ismertette azokat a törvényjavaslat tervezeteket, amelyeket a kormány a legközelebbi időben a képviselőház elé kíván benyújtani. Ezek közé tartozik a zsidó mező- és erdőgazdasági ingatlanok azonnali igénybevétele, a megváltási árnak kataszteri sorozat alapján való sematikus megállapítása valamint kötvényekkel való kiegyenlítése, végül a zsidó erdőbirtokok igénybevétele.

1942. március 29. 3. oldal

Borkereskedő zsidó nem lehet

A kormányrendeletet adott ki kedden, amelynek értelmében június 30-ig be kell szüntetniük a borkereskedés gyakorlását mindazoknak, akik addig pénzügyminiszteri engedélyt nem szereztek. Ennek folytán a második zsidótörvény hatálya alá tartozó személyek június 30.-tól kezdve bornagykereskedéssel nem foglalkozhatnak. A bornagykereskedők iparüzés céljára használt helyiségeit és felszerelési tárgyait április 25-ig kell bejelenteni a Kereskedelmi és Iparkamarákban és ezeket, ha a bornagykereskedő a zsidótörvény hatálya alá tartoznak, zár alá veszik. A helyiségek bérletére vonatkozó szerződések megszüntetéséről és keresztény személyeknek való bérbeadásáról gondoskodni fognak. A kormánynak az a célja, hogy a megszűnő bornagykereskedéseket elsősorban fiatal keresztény kereskedők vegyék át.

Ugyanott, 4. oldal.

Tilos zsidó hitre térni

Kedden a képviselőház bizottságai fontos üléseket tartottak, amelyeken részben jelentéseket, részben pedig törvényjavaslatokat tárgyaltak. A közoktatási bizottság kedden délelőtt a képviselőház által már általánosságban elfogadott és az izraelita vallásfelekezet jogállásáról szóló törvényjavaslatot tárgyalta. A bizottsági ülésen Balázs Károly még egy kiegészítő módosítást javasolt, amelynek értelmében magyar állampolgárnak sem belföldön, sem külföldön elismert vallásfelekezetből az izraelita vallásfelekezetbe áttérni, vagy felekezetben kívül állónak az izraelita vallásfelekezetbe belépni nem szabad. A módosítást a bizottság elfogadta.

1942. május 24. 3. oldal

Zsidó csak engedéllyel bérelhet új üzlethelyiséget.

Az új lakásügyi kormányrendelet szerint az 1939. évi IV. tc. értelmében zsidónak tekintendő személy csak az első fokú iparhatóság engedélyével vehet bérbe illetőleg használatba üzem vagy üzlet céljára szolgáló olyan helyiséget, amelyet a rendelet hatályba lépésekor (1941. aug. 1.) nem bérelt vagy nem használt.

Ennek a rendelkezésnek a célja, hogy zsidónak tekintendő személy üzem vagy üzlet céljára szolgáló új helyiséget bérbe vagy használatba ne vehessen. Ez alól a szabály alól azonban kivételt lehet tenni olyan esetekben, amikor a közellátás érdekei megkívánják, hogy az eddig működésben volt üzem vagy üzlet tevékenységét tovább folytathassa.

1942. május 31. 3. oldal

Törvényjavaslat a zsidók föld- és erdőbirtokainak igénybevételéről

Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter és Vass Elek telepítésügyi főigazgató közölték a nyilvánossággal a zsidó birtokok igénybevételéről szóló új törvényjavaslatot. Az új javaslat közzététele fontos gazdasági és nemzeti esemény, hiszen egészbe véve több mint egymillió hold területről van szó. De jelentős politikai esemény is a javaslat, mert az eddigi tervekkel szemben átdolgozták és több tekintetben megszigorították.

A zsidó fogalmát fajvédelmi alapon állapítják meg (lásd 1941. május 15-iki cikket!) Az erdőgazdasági ingatlanokat is elveszik a zsidóktól, sőt bizonyos esetekben az élő és holt felszerelés átvételére is módot ad a javaslat. Így például az a keresztény, aki zsidó haszonbérletjének felmond, annak élő és holt felszerelésére igényt tarthat.

A magyar föld teljes zsidótlantítása a javaslat legfőbb célja. Ezért nem csak a zsidó fogalmát határozták meg fajvédelmi alapon, hanem lehetővé teszik, hogy a haszonbérlet terén is érvényesüljön a fajvédelmi elv. A jövőben zsidók mezőgazdasági vagy erdőgazdasági ingatlant csak miniszteri engedéllyel vehetnek haszonbérbe. A keresztény haszonbérbe adó földbirtokos, amennyiben ingatlanát házi kezelésbe akarja venni vagy kishaszonbérbe adni, a törvény hatályba léptétől számítva 60 napon belül felmondhat bérletjének s annak élő és holt felszereléseit részletre megvásárolhatja.

Azonnal és tulajdonul veszik igénybe a zsidó birtokokat. Nincs rá mód tehát, hogy panaszokkal és fellebbezésekkel hosszú ideig elodázzák az igénybe vételt. A termelés folytonosságának érdekeit, amelyek mindent megelőznek, körültekintő intézkedések védik. A termelést az átadásra kötelezett zsidók nem szabotálhatják, mert ez esetben nagy büntetés vár rájuk.

Egyszerű kártalanítási módszert mond ki a törvény s ennek folytán az átvételi eljárás rövid és gyors lesz. A kártalanítás összegét mezőgazdasági, az erdőgazdasági ingatlanoknál és háztulajdonosoknál külön-külön állapítja meg a javaslat. A térítés megállapítása a következő:

1/ Mezőgazdasági ingatlanoknál a térítést a kataszteri tiszta jövedelem alapján számítják. 101 korona kataszteri tiszta jövedelemig a kataszteri tiszta jövedelem minden koronája után 60 pengő, 10-15 korona közé eső minden jövedelem után minden korona után 50 pengő, 15 koronán felül eső minden korona után 410 pengő térítést kell megállapítani.

2/ Házadó alá eső ingatlanoknál a házadóalap minden pengője után 10 pengő a térítés.

3/ Erdőgazdasági ingatlanokért az átlagos tiszta jövedelem húszszorosát kell térítésként megállapítani! Kötvényeket kapnak az eddigi zsidó tulajdonosok a térítés összegének megfelelő összegben. A kötvények 30 év alatt évi 3,5 százalékot utólag kamatoznak. Az élő és holt felszerelésért megállapított térítést készpénzben, zárolt számlára kell befizetni. A zsidók a kötvényeket nem kapják kézhez. Méltánylást érdemlő esetben kisebb ingatlanokért a térítést készpénzben is ki lehet fizetni.

Kivételezést a törvényjavaslat nem ismer. Egészen kivételes elbánást érdemlő egyes esetekben, országos érdekből lesz ugyan néhány mentesítés, ez azonban csak személyhez fűződik, és nem örökölhető. A feltételek különben olyannyira szigorúak, hogy csak egy-két esetről lehet szó, ezekben is nem az illető személyek, hanem az ország érdeke mondja ki a döntő szót. A törvényjavaslat mai formájában tehát minden eddigi tervvel szemben erős szigorítást jelent.

1942. június 14. 2. oldal

Zsidó nem lehet sem házgondnok, sem házfelügyelő.

A Budapesti Közlöny szerdai száma közli a minisztérium rendeletét, amely szerint zsidót sem házfelügyelőként, sem házgondnokként (házkezelőként) alkalmazni, sem ilyen alkalmazási körbe vágó egyes tennivalók végzésével megbízni nem szabad. A rendelet hatályba lépésekor (1942.június 10.) ilyen alkalmazásban lévő zsidók házfelügyelői illetve házgondnoki jogviszonya július 31-én megszűnik.

A volt zsidó házfelügyelő köteles szolgálati lakását házfelügyelői jogviszonya megszűntével a háztulajdonosnak visszaadni, a háztulajdonos pedig köteles nyomban nemzsidó házfelügyelőt alkalmazni. Ezzel szemben a volt házfelügyelőnek igénye van arra a lakásra, amely az új házfelügyelő alkalmaztatása folytán helyben vagy a környéken megürül.

Annak megállapítására, hogy a rendelet szempontjából ki a zsidó és ki a nemzsidó, az 1941.évi XV.tc., az ú.n. fajvédelmi törvény rendelkezései az irányadók azzal az eltéréssel, hogy az a félvér sem zsidó, aki kereszténynek született, vagy hét éves kora előtt kereszténnyé lett.

1942. június 21. 1. oldal

A kormány munkája (vezércikk)

Benne többek között:

A zsidó kérdés megoldása nagy lépésekben halad. A kormány már elkészítette azt a nagyjelentőségű új rendeletet, amely a bérházak kezelésének irányításából zárja ki a zsidókat. (részletei feljebb) Az új rendelet nem a második zsidótörvény alapján áll.

Eltérés a szigorú fajvédelmi törvénnyel szemben csak annyiban van, hogy a kereszténynek született félvér vagy a 7 éves kora előtt kereszténnyé lett félvér nem számít zsidónak. Nehogy a házfelügyelőket és a többi érdekeltet felesleges zaklatásnak tegyék ki, okmány szerint csak azt kell igazolni, hogy az 1895.október 1. előtt születettek kereszténynek születtek, a később születetteknek pedig azt kell igazolniuk, hogy mindkét szülőjük keresztény hitfelekezet tagjaként született. Emellett azonban büntetőjogi felelősséggel nyilatkozatot kell adni, hogy a rendelet szempontjából nem tekintendő az illető zsidónak. A rendelet kijátszását súlyosan büntetik.

A zsidók katonai szolgálatát szabályozza a honvédelmi törvényt kiegészítő javaslat, amelyet a honvédelmi miniszter már ismertetett. Eddig miniszteri rendelet mondotta ki, hogy zsidó illetőleg zsidónak tekintendő személy fegyveres szolgálatot nem teljesíthet. Most törvény rendezi véglegesen ezt a kérdést. A törvény szerint zsidók csak kiegészítő szolgálatot teljesíthetnek, és levante képzés helyett is csak kiegészítő szolgálatra előképzésben részesülnek. Legfontosabb újítása a törvénynek, hogy ez is fajvédelmi alapon áll.

1942. június 28. 1. oldal

Keresztény lányok alkalmazásának korlátozása a zsidóknál

A fajvédelmi törvény végrehajtása során szerzett tapasztalatok alapján az országgyűlési képviselők körében mozgalom indult, hogy zsidóknak tiltsák meg bizonyos korhatáron aluli keresztény cselédlányok alkalmazását. Arra hivatkoznak a mozgalom elindítói, hogy ezek a cselédlányok a fajvédelmi törvény intencióinak értelmezése szerint sokszor védtelen helyzetben vannak. Hivatkoznak a külföldi példákra is, ahol már kiadtak hasonló rendelkezést.

Hír szerint illetékes hatóságok magukévá tették az indokokat és meg akarják szüntetni azt a lehetőséget, hogy a fajvédelmi törvény által érintett zsidók visszaélhessenek a nekik kiszolgáltatott keresztény cselédlányok helyzetével. Már készül az intézkedés, amely a zsidóknak megtiltja bizonyos korhatár – valószínűleg 45 év – alatt keresztény cselédlányok alkalmazását.

1942. július 5. 2. oldal

A zsidó birtokok zárgondnokság alá kerülnek

A földművelésügyi miniszter 10028.sz. alatti rendeletével f. évi július hó 1-jétől kezdődőleg a zsidó birtokokat zár alá helyezte. A zárlat alá helyezéséről, a zárgondnokok kinevezéséről a hivatalos lap részletesen tájékoztat.

A zárgondnokoknak főképp a bérbeadás tényét kell a zár alá vett birtokokon keresztülvinni, adott esetekben a zárgondnokolt birtok további kezelésére illetve vezetésére is megvan a megfelelő utasítás. A

zár alá vett birtok gondnoka a volt birtokostól vagy bérlőtől semmiféle utasítást nem fogadhat el, az üzemvitel tekintetében a zárgondnok teljhatalmúlag adás-vételeket eszközölhet. A zárgondnok kötelességei és jogai pontos szolgálati szabályzatban már le is vannak fektetve. Értesülésünk szerint a gondnoki állásokat uradalmi főtisztekkel, körzetbeli földbirtokosokkal fogják betölteni, a magyar közgazdaság érdekében érvényesül minden kétséget kizárólag.

1942. augusztus 2. 2. oldal

Zsidó alkalmazottat csak magyarral lehet felvenni.

A magánalkalmazás körében értelmiségi alkalmazottként zsidót egymagában nem, hanem csak abban az esetben lehet foglalkoztatni, ha a munkaadó legalább még egy nemzsidót is foglalkoztat értelmiségi munkakörben. Azoknak a munkaadóknak számára, akik ennek a szabálynak a múltban nem feleltek meg, a rendelet büntetlenséget biztosít, feltéve, hogy a munkaadó a jogellenes helyzetet a rendelet kihirdetésétől számított 30 nap alatt megszünteti.

1942. szeptember 20. 1. oldal

Őrizetbe vették a monori zsidó rabbit

A monori főszolgabíróóság rendeletére a csendőrség múlt szombaton délután őrizetbe vette dr. Pfeiffer Izsák monori főrabbit és Révész Izidor ny. polgári iskolai tanárt. Mindkettőjük ellen internálási eljárás indult meg. A csendőrség bilincs verve szállította őket Budapestre. Az eset előzményei ismeretlenek. Elfogatásuk nagy feltűnést keltett. A vizsgálat befejezése után részletes tudósítást közlünk.

1942. szeptember 27. 2. oldal

Pest megyében tisztiügyészek nem képviselhetnek zsidókat

Pest vármegye mindig elől járt a zsidókérdés gyakorlati megoldásában. Irányt mutat Pest vármegye most is, amikor törvényhatósági bizottsága vitéz Endre László alispán javaslatára eltiltotta a vármegye tiszti és tiszteletbeli tiszti ügyészeit attól, hogy zsidó fajúakat akár peres, akár peren kívüli ügyekben képviseljék.

Ennek megfelelően a vármegyei szervezési szabályrendeletbe a következő szakaszt iktatták be: „A magyar közérdekbe ütközönek tartjuk azt, hogy a vármegyei tisztiügyészség tagjai zsidó fajúak jogi képviselői lehessenek, miért is a vármegyei tisztiügyészség valamennyi tagját, akár engedélyeztük részükre a magán ügykör folytatását, akár nem, eltiltjuk, hogy zsidó fajú egyéneket akár peres, akár peren kívüli ügyekben képviselhessenek. Ezt a tilalmat a vármegyei tiszteletbeli tiszti fő- és alügyészekre is kiterjesztjük.”

1942. október 4. 1. oldal

A zsidóbirtokok igénybevétele (rövidítés)

Kállay Miklós miniszterelnök a hét elején az illetékes szakminiszterekkel történt megbeszélés után utasítást adott arra vonatkozóan, hogy minden kormányzati intézkedés késedelem nélkül megtörténjék a zsidó birtokoknak minél előbb keresztény magyar kezekbe való juttatása érdekében ...

Ezen túl azonban a zsidó birtokok kisajátításának jelentősége a régi állapot visszaállításában keresendő és található meg. Ismeretes, hogy a magyar földnek zsidó kézbe való jutása tulajdonképpen az utolsó száz esztendőben kezdődött, és ugrásszerű emelkedést mutatva, végződött azokban a legújabb statisztikai adatokban, amelyek azt bizonyítják, hogy a zsidóság – számarányát jóval meghaladóan – lett Magyarországon földtulajdonossá, és pedig olyan tekintélyes területeknek tulajdonosává, amelyek arra voltak hivatva a múltban, hogy magyar családoknak adjanak kenyeret, hogy azokon magyar munkások éljenek és boldoguljanak, hogy magyar eke magyar kézben termeljen barázdáikon magyar kenyeret, és

hogy ez a föld elsősorban azt a népréteget tegye gazdaságilag és erkölcsileg is felemelkedetté, amelynépréteg lelkileg és fajilag azokkal egy, vagy azokká vált asszimilálódás révén egységessé, akik ezer esztendővel ezelőtt a Duna-Tisza közén és a Kárpátok alján országot alapítottak.

A miniszterelnök utasítása úgy szól, hogy mindazok a zsidó kézen lévő földbirtokok, számszerint mintegy 25.000 darab ingatlan, amelyeknek kisajátítása a törvény értelmében végrehajtandó, lehetőleg a folyó évben jussanak keresztény magyar kezekbe. ...

Remélhető, hogy a foganatosított rendelkezések eredményeként a reánk következő esztendőben már magyar tulajdonosok arathatják a kenyérgabonát az eddig zsidó tulajdonban levő ingatlanokon.

1942. október 11. 2. oldal

130.000 holdnyi zsidó birtokot a háború hősei közt osztanak ki

Kállay Miklós miniszterelnök és külügyminiszter utasítására újabb, rendkívül nagyjelentőségű intézkedés történt a zsidók ingatlanainak keresztény magyar kézbe juttatása terén.

A még zsidó kézen lévő, 5 kat. holdnál nagyobb, de 100 kat. holdnál kisebb mezőgazdasági ingatlanok és a zsidók birtokában lévő 5-20 kat. hold kiterjedésű szőlők és gyümölcsösök az Országos Vitézi Szék útján azok tulajdonába kerülnek, akik példát adó vitézséggel és önfeláldozással, fegyverrel a kezükben szolgálták a hazát.

A Vitézi Széknek adott megbízás értelmében az első és a mostani világháborúban szerzett érdemeikért megjutalmazottak, és a jövőben vitézzé avatandók, tehát a háború hősei kapják majd ezeket a mezőgazdasági ingatlanokat, illetve gyümölcs- és szőlőbirtokokat.

Kállay miniszterelnök utasítása értelmében az Országos Vitézi Széknek így átadott 5-100 holdas zsidó mezőgazdasági ingatlanok, illetőleg 5-20 holdas gyümölcsösök és szőlőbirtokok összes területe mintegy 130 ezer katasztrális hold.

1942. november 22. 2. oldal

18-48 éves korig minden zsidónak jelentkezni kell Tíz zsidó korosztályt behívtak munkaszolgálatra

A honvédelmi miniszter csütörtöki beszédében a zsidó munkaszolgálat szabályozásának kérdéseiről is részletesen nyilatkozott.

A kiadandó rendelet újra szabályozza a munkaszolgálatos zsidók behívását, megszünteti az eddig érvényben volt egyéni behívási rendszert, és a zsidók korosztályonkénti behívását rendeli el. Előírja, hogy 18 éves kortól 48 éves korig minden zsidót számba kell venni, tehát 18-48 éves korig elrendeli a zsidók kötelező jelentkezését. A fiatalabb zsidó korosztályok közül, amint értesülünk, 10 korosztály behívásáról rendelkezik a honvédelmi miniszter rendelete.

A kérdést az egyenlő teherviselés elvének alapján szabályozzák és 18 évtől 48 évig kataszterbe vesznek minden olyan egyént, aki az 1941.évi XV. tc. hatálya alá esik. A kataszter összeállítása egészen újszerű módon történik majd, és az újfajta ellenőrzési rendszer teljesen kizárja, hogy bárki kivonhassa magát a rendelkezéssel érintettek köréből.

A zsidó munkaszolgálatosok behívására, értesülésünk szerint. Túlnyomórészt még ebben az évben megtörténik, és január közepéig minden esetre megtörténik a korosztályok behívása.

Az elterjedt hírekkel szemben egyelőre nem kilenc, hanem tíz zsidó korosztályt hívnak be munkaszolgálatra, akik mindjárt meg is kezdik munkaszolgálatukat.

Politikai körökben elterjedt hírek szerint a zsidó munkaszolgálatosoknak pontosan előírják azt is, hogy milyen felszereléssel kell a később kijelölendő helyen szolgálattételre jelentkezni. A rendelkezések kijátszóira rendkívül súlyos büntetőszankciók alkalmazása vár.

1943. január 24. 2. oldal

A zsidó haszonbérletek felmondásával kapcsolatos eljárások gyorsítása és egyszerűsítése.

A cikk lényegi része: „A rendelet értelmében abban az esetben, ha a nemzsidó ingatlan tulajdonos a zsidó haszonbérletnek felmondott, s a felmondás alapján per indul, a bíróság soron kívül jár el, és az átadás kérdésében a haszonbérbe adó kérelmére részítélettel határoz. A bíróság a haszonbérbe adó kérelmére az ítéletet előzetesen végrehajthatónak nyilvánítja, azonban az átadást biztosíték adástól teheti függővé.

Ugyanott 2. oldal.

Zsidókérdéskutató Magyar Intézet.

E hónap elején kezdte meg működését a Zsidókérdéskutató Magyar Intézet. Az új intézmény szellemi életünk régóta tapasztalt hiányát akarja pótolni. Bár a zsidókérdés a legsúlyosabb nemzeti kérdésünk, mégis szellemi létünk legkiválóbbjai, intézményei és szervei mindezekig nem méltatták kellő figyelemre. A zsidókérdés hazai vonatkozásainak tudományos feltárása terén még a kezdő lépéseket sem tettük meg. Az új intézet meg akarja szervezni a zsidókérdéssel foglalkozó rendszeres kutatómunkát. Figyelme egyformán kiterjed a zsidókérdés történelmi, gazdasági és kulturális vonatkozásaira. A tudományos munkán kívül nagy súlyt helyez az intézet a rendszeres társadalomfelvilágosító munkára is.

1943. január 31. 2. oldal

A zsidó ingatlanok jelzálogos terheinek rendezése

A Budapesti Közlöny vasárnapi száma kormányrendeletet közöl a zsidók mező- és erdőgazdasági ingatlanairól szóló 1942. évi XV. tc. hatálya alá eső ingatlanok tekintetében a hitelezők és más érdekeltek kielégítésének előmozdítása tárgyában. A hitelérdekek megóvására a törvényhozás már a törvénybe rendelkezéseket vett fel. A rendelet ezek végrehajtását segíti elő.

Ezután a rendelet ismertetése következik. A záró bekezdés:

A rendelet értelmében a zsidók tulajdonában lévő ingatlanra foganatosított védettségi telekkönyvi feljegyzést törölni kell. A rendelet kihirdetésével hatályba lépett.

1943. március 7. 2. oldal

Zsidó iskolákban nem tanítják a honvédelmi ismeretek tantárgyát. A vallás- és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy a honvédelmi ismeretek legutóbb rendszeresített tantárgyát nem kell tanítani az izraelita vallásfelekezet iskoláiban és más jellegű iskolák olyan osztályaiban, amelyeknek valamennyi tanulója zsidónak kell tekinteni.

1943. július 4. 2. oldal

Katona hogyan vehet zsidó birtokot. (részlet)

A kormány elő akarja mozdítani a zsidók tulajdonában levő és eladásra kerülő ingatlanokból való vásárlást azoknak a nemzsidóknak, akik a háború folytán hadműveleti területen, vagy az ország határain kívüli egyéb területen katonai szolgálatot vagy egyéb honvédelmi kötelezettséget teljesítenek, s így az ingatlan megszerzésénél a személyes eljárásban vannak.

A honvédelmi miniszter ezért rendeletet adott ki arról, hogy a honvédelmi szolgálat folytán akadályozott személyek hogyan adhatnak a legrövidebb és legegyszerűbb eljárással meghatalmazást akár házastársuknak, akár más személynek ingatlan megszerzésére illetve eladására.

1943. augusztus 1. 3. oldal.

Munkaszolgálatra hívtak be öt zsidó korosztályt.

A honvédelmi miniszter hirdetményt bocsátott ki, melynek értelmében a zsidónak tekintendő személyek közül az 1902-1905. évben született egyének, akiket már besoroztak katonai kisegítő szolgálatra, augusztus 2-4-én három havi időre bevonulni kötelesek.

1943. október 3. 1. oldal

40 bizottságot alakítottak a zsidó ingatlanok felhasználásának tárgyalására

A földművelésügyi miniszter a zsidó ingatlanok felhasználásáról kibocsátott rendelet alapján ma újabb rendeletet adott ki. Eszerint a miniszter az ország egyes területeire tárgyaló bizottságokat alakít. A renDELETEhez mellékelt kimutatás feltünteti a tárgyaló bizottságok működési területét, székhelyét és elnökét. A miniszter összesen 40 tárgyaló bizottságot alakított, a bizottságok elnökei bírák.

1943. október 17. 3. oldal

Jövő év májusában több zsidó gyógyszerár szűnik meg.

A belügyminiszter közzétette azoknak a zsidó gyógyszeráraknak névsorát, akiknek jogosítványa az érvényben lévő rendelkezések szerint 1944. május 4-én megszűnik.

1943. november 28. 3. oldal

Zsidó birtok igénylése

Tájékoztatásul közöljük, hogy a zsidó birtokok igénylésével kapcsolatos eljárás lefolytatására az ország területén 40 bizottság van megbízva. Cegléd és Nagykőrös megyei városok, továbbá az abonyi, monori és ráckevei járások a budapesti bizottsághoz tartoznak, amely bizottságnak dr. Szűk Levente kir. törvényszéki bírósági elnök. Az érdekelteknek tehát ehhez a bizottsághoz kell fordulni a zsidó birtok igénylésével kapcsolatos kérelmükkel és érdeklődésükkel.

1943. december 26. 2. oldal

Zsidó özvegyi jogon nem űzhet ipart

Az iparügyi miniszter rendelkezést adott ki annak tisztázására, hogy az életben maradt, zsidónak minősülő házastárs szakképzettség hiányában milyen esetben folytathatja az elhunyt szakiparát. A magyarító rendelkezés szerint az özvegy házastársnak a szakképzettség kivételével saját személyében kell igazolni, hogy az egyéb törvényes feltételeknek megfelel. Mivel a zsidó törvény 14. §-a szerint az özvegy új iparendély iránti kérésével elutasítandó volna, kimondotta a miniszter, hogy özvegyi jogon zsidó csak keresztény üzletvezető alkalmazásával folytathatja elhunyt házastársa szakiparát.

1944. január 9. 4. oldal

Csak egyszer fellebbezhetnek a zsidó cégek

A kereskedelemügyi és közlekedésügyi miniszter döntése értelmében az első fokú iparhatóságok véghatározatait, amelyek egyes vállalatok zsidó vagy nemzsidó jellegének megállapítására vonatkoznak, fellebbezéssel csak egy jogorvoslati fórumnál lehet megtámadni. Az érdekelt vállalatok illetőleg iparűzők az iparhatóság döntése ellen csak a másodfokú iparhatósághoz fellebbezhetnek.

1944. április 2. 1. oldal

Mit tartalmaznak az új zsidótörvények?

Az első rendelet szerint tilos nemzsidó nőt vagy férfit háztartási alkalmazottként foglalkoztatni olyan háztartásban, amelynek zsidó tagja van, vagy amelyhez tartozó lakásban zsidó lakik. A rendelet hatályba lépésekor a tilalom alá eső alkalmaztatások 1944. április 30. napjával megszűnnek.

A második rendelet szerint a zsidókat az állam, törvényhatóság, község, közintézetek, közalapítványok, köztisztviselők és közüzemek szolgálatából – ide értve a Nemzeti Bankot, a Pénzügyi Központot és az Országos Központi Hitelszövetkezetet is – el kell bocsátani.

A zsidók köz megbízatásait: közjegyzői, közjegyző-helyettesi, hites tolmácsi, bírósági szakértői megbízatásait és szabadalmi ügyvivői jogosítványait meg kell szüntetni, végül a zsidó ügyvédek 1944. május 31-ig az ügyvédi kamarákból törölni kell.

Végül a harmadik rendelet szerint a zsidók sajtókamarai, továbbá színművészeti és filmművészeti kamarai tagságát a kamarából való törlés útján 1944. április 30-ig meg kell szüntetni.

Aki zsidónak számít, annak április 5-től sárga csillagot kell viselnie.

1944. április 9. 1. oldal

Sárga csillag Pestkörnyékén

Pestkörnyékén és Monoron szerdán sárga csillaggal kellett megjelenniük a zsidóknak. A zsidók eleget is tettek a rendelkezésnek. Nem akadt zsidó, aki nem tette volna fel a faji jelleget meghatározó mogendividót. Kivételt képeztek azok a zsidók, akik a törvények szerint kivételezettek vagy háborús érdemek, vagy családi körülményeik következtében.

Feltűnő volt szerdán, hogy alig volt zsidó látható az utcán. A zsidók nagy része nem mert a lakásból az utcára menni. Főleges volt a félelem, a zsidók nyugodtan járhatnak az utcán a sárga csillaggal.

1944. április 16. 1. oldal.

A zsidókérdés megoldása lesz vitéz Endre László dr. belügyi államtitkár feladata

A Kormányzó úr a belügyminiszter előterjesztésére vitéz Endre László dr-t, Pest megye alispánját államtitkárrá nevezte ki. Vitéz Endre László a magyar fajvédelmi gondolat megalkuvást nem ismerő, harcra egyénisége, akinek főleg a zsidókérdés technikai részének megoldása lesz a feladata.

Az elmúlt 25 esztendőben kifejtett működése során fajvédő gondolkozásmódjáról és cselekvési készségéről egyaránt számos esetben bizonyosságot tett.

A zsidó rádióengedélyesek a m. kir. minisztérium rendeletére készülékeik adatait bejelenteni tartoznak, engedélyük pedig érvényét veszti.

1944. április 30. 1-2-oldal

Vezércikk

Téved, aki azt hiszi, hogy berendezett üzletbe beülhet és ott kezdheti, ahova keresztény társai fáradtságos és kitartó munkával elértek – mondotta a kereskedelmi miniszter. Nem számíthat tehát senki

egyéni fosztogatásra, mert ez lappangó bolsevizmust jelentene. Aki most egyéni boldogulást keres, az csak a zsidónak használ, mert bebizonyítja, hogy éppen olyan korrump, mint volt a zsidó.

Értse meg mindenki: itt semmi sem történt a zsidók ellen, hanem minden a magyar nemzetért. Senki sem szabad keresni, hogy a magyar nemzet felszámolta a zsidó kérdést. És ezt a felszámolást csakis a kérlelhetetlen magyar tisztesség jegyében lehet végrehajtani. Hogy mennyire szükség volt a zsidókérdés gyökeres megoldására, kitűnik a következő számadatokból:

A 40 milliárdra becsült nemzeti vagyomból 18-20 milliárd volt zsidó kézben. Az országban tehát 4,7 %-nyi zsidóság uralkodott gazdasági téren 95,3 percentes magyar többség fölött. Ma már tudjuk, hogy anyagilag nagyobb ereje volt 200-300 zsidó családnak, mint együttvéve 14 és fél millió magyarnak. Amit ezer esztendőn át vérrel és verejtékkel szerzett meg a nemzet, az a vagyon ötven év alatt fele részben máris átment a zsidók kezébe. A magyar kereskedelmet valósággal ellepték a zsidók és mérhetetlen arányban vettek részt az árúnak a termelőtől a fogyasztóhoz való juttatásában.

Magyarországon körülbelül 110.000 kereskedő van. Ebből 30 ezernek Budapesten van üzlethelyisége. Most, hogy felszállt a köd, kiderült, hogy ebből a 30 ezerből a második zsidótörvény rendelkezései után is körülbelül 18 ezer kereskedés zsidó birtokában volt. Ennek a túrheterlen állapotnak vetett most véget a Sztójay-kormány.

Ugyanott 1. oldal

Vitéz Endre László államtitkár zsidóügyi felülvizsgáló körúton

Vitéz Endre László államtitkár Kassára érkezett, hogy felülvizsgálja a zsidókérdés megoldására hozott intézkedéseket. Dr. Horváth György főkapitány-helyettes kíséretében megtekintette a zsidók számára kijelölt körletet. Vitéz Endre László meglegedését fejezte ki, majd az esti órákban továbbutazott.

Ugyanott 1. oldal

Összeköltöztetik a zsidókat

A belügyminiszter rendeletére Pestvidéken is összeköltöztetik a zsidókat. Monoron is megkezdődött az összeköltöztetés. A kétszobás és nagyobb lakásba költöztetik be a kisebb lakásból a zsidót. Az összeköltöztetés akkor is meg kell történjen, ha a zsidó előzőleg saját házában lakott. A lakásváltozás két nap alatt bonyolódik le. A felszabadított lakásokat bombakárosultak és menekültek részére tartják fenn.

Ugyanott 2. oldal

A zsidók közellátási adatai

A Hivatalos Lap vasárnapi száma közli a közellátási miniszter rendeletét a zsidók élelmiszerellátásáról. A rendelet a zsidók cukor fejadagját az ország egész területén egységesen havi 30 dekagrammban állapítja meg. A zsidók zsírfejadagja mindazokra a városokra és községekre, ahol a közellátási miniszter a zsiradék kiszolgáltatást jegyhez kötötte, havi 30 dkg szezámolaj lesz.

A rendelet a továbbiakban intézkedik a zsidók húsfejadagjának megállapításáról, amikor is heti 10 dkg marha- vagy lóhús kiszolgáltatását engedélyezi. Zsidó húsellátásban nem részesülhet. A jegyhez kötött húskonzervekből zsidó csak marhahús konzervet vásárolhat.

Fontos intézkedést tartalmaz a rendelet a zsidók tejellátásának megszigorítása tekintetében. Nagybudapest területén csak a várandós anyák és a 3 éven aluli gyerekek részesülnek tejellátásban. Nagybudapest területén a közellátási szelvényekhez kötött élelmicikkek közül vaj, tojás, paprika, rizs és más ellátásban zsidó nem részesülhet. A rendelet május 1-jén lép hatályba.

Ugyanott 3. oldal

Zsidó nem lehet semmiféle értelmiségi alkalmazott

A Hivatalos Lap legközelebbi száma közli a minisztérium 150/1940. M.E. rendeletét, amely szerint tisztviselőként, kereskedő segédként vagy más értelmiségi alkalmazottként zsidót semmiféle ipari vagy kereskedelmi vállalkozásban, mezőgazdasági üzemben, vagy bármiféle más, kereső foglalkozást folytató személynek kereső foglalkozása körében alkalmazni vagy foglalkoztatni nem lehet.

Részvénytársaságnak és szövetkezet igazgatóságának vagy felügyelő bizottságának tagja, korlátolt felelősségű társaság ügyvezetője zsidó nem lehet. A fennálló ilyen megbízatás a jelen rendelet hatályba lépésével megszűnik.

1944. május 7. 1. oldal

Az egyesületekből és testületekből Monoron törölték az összes zsidó tagokat. A rendelet értelmében zsidó csak a hivatalosan felállított zsidó érdekképviselethez tartozhat, amelynek neve zsidótanács.

Ugyanott 2. oldal

A zsidókat összeköltöztetik az egész járásban

A zsidó rendelet értelmében az egész járásban összeköltöztetik a zsidókat. A járási főszolgabíróság, mint első fokú rendőri hatóság két nap alatt lebonyolította az egész ügyet. A rendelet kiadása után harmadik napon már a családok össze voltak költöztetve.

A zsidók további üzleti ténykedést nem fejthetnek ki, várják a további rendelkezéseket. Szó van arról, hogy a járás többi kisebb községeiből is Monorra hozzák a zsidókat azon esetben, ha ellenőrzésük nehézségbe ütközne.

A zsidók üzletei a további rendelkezésig zárlat alatt vannak, felszámolásukról rövidesen jön rendelkezés.

Ugyanott 3. oldal

Kishírek

A gyógyszerárakra Monoron is a belügyminiszter kiírta a pályázatot. Úgy a Kátai, mint a Schullman patika, miután a zsidó engedélyesek megszűnnek, és új gyógyszerári jogot ad ki Monorra a miniszter.

- Zsidó tanácsot létesítenek Monoron is. A zsidók csak ennek a zsidó tanácsnak lehetnek tagjai, minden más egyesületből és testületből hivatalból törölték. Zsidó ipartestületi tag sem lehet. Érdekképviseletet minden ügyben a zsidó tanács lát el.
- Sárga csillagos zsidó húsételt vendéglőben nem étkezhet többé. A monori vendéglősök és korcsmárosok már megkapták a rendelkezést. Csak italt szabad részükre kiszolgálni, és olyan ételt, amelyhez nem kell zsír.

1944. május 14. 1. oldal

A zsidók kötelesek minden 3000 pengőt meghaladó bevételüket letétbe helyezni

Az 1600/1944. M.E. rendelet 8. §-a úgy rendelkezik, hogy a zsidó 3000 pengőt meghaladó készpénzét köteles a rendeletben meghatározott módon zárolt számlára befizetni.

Ez a rendelet a zsidóknak nem csak az e rendelet értelmében megtett vagyonbejelentés idején fennállott készpénzkészletre vonatkozik, hanem bármilyen címen ezután birtokukba jutó készpénzre is fennáll.

Illetékes helyről nyomtatékosan felhívják a figyelmet arra, hogy amennyiben a zsidók kezében lévő készpénz összege bármikor az előbb megjelölt összeget meghaladná, a többletet a zárolt számlára haladéktalanul fizessék be.

A rendelet végrehajtását a hatóságok ebben a vonatkozásban is szigorúan ellenőrizni fogják, és az ellene vétőket – a büntető eljárás folyamatba tétele mellett – internálják s a készpénzt pedig, amelyre nézve a letétbe helyezési kötelezettséget elmulasztották, elkobozzák.

Ugyanott 2. oldal

Rendelet a zsidók jogosítványainak megszüntetéséről

A Budapesti Közlöny szombati számában jelent meg a zsidók hatósági engedélytől függő, hasznot hajtó jogosítványainak megszüntetése tárgyában kiadott kormányrendelet.

Az engedélyek vagy jogosítványok megvonását a hatóságok legfeljebb 60 nap alatt kötelesek végrehajtani olyképpen, hogy az üzlet (üzem) beszüntetését a megvonással egyidejűleg azonnali hatállyal foganatosítani kell. Az illetékes miniszter intézkedik az üzleti és üzemi helyiségek, valamint a berendezési és felszerelési tárgyak úgyszintén az árukészlet átengedése és hasznosítása iránt.

Ugyanott 2. oldal

Rendelet a zsidó üzletekben levő zárolt vagy idegen áruk kiadásáról

A kereskedelem és közlekedésügyi miniszter a lezárt zsidó üzletekben zárolt vagy idegen tulajdont képező áruk kiadása tárgyában rendelkezést adott ki, amely szerint az ilyen üzletekből ki kell szolgáltatni többek között azokat az árukat, amelyeket a lezárt zsidó üzletek valamelyikénél ez év április 21. napja előtti időpontban írásban megrendeltek, de még el nem szállítottak, vagy amelyeket javítás, alakitás, kicserélés végett elismervény ellenében az időközben lezárt zsidó üzletek valamelyikében hagytak, végül azokat, amelyek okirattal igazolhatóan nem képezik a zsidó kereskedő tulajdonát, ide értve a bizományba átvett árukészletet is.

- **A zsidók élelmiszerellátása.** 1944. május 1-től birtokukban lévő cukor, zsír vagy margarinjegy érvényes szelvényeit nem válthatják be. A zsidók részére érvényes új cukor- és szezámolaj jegyek kiosztásáról később fognak intézkedni.
- **Zsidó tanulók nem hordhatnak iskolai egyenruhát.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletet adott ki a zsidó tanulók iskolai egyenruha viselésének megtiltása tárgyában. A rendelet értelmében az a zsidó tanuló, aki megkülönböztető jel viselésére köteles, középiskolában, középfokú iskolában vagy szakiskolákban rendszeresített egyenruhát és sapkát sem az iskolában, sem az iskolán kívül nem viselhet. Az ilyen tanuló nem jogosult az iskola jelvényének viselésére sem. A rendelet kihirdetése napján lépett hatályba.

1944. május 21. 1. oldal

Monoron és Vecsésen lesz a getto Több mint 600 zsidó a járásban

A Pest megyei gettók ügyében az alispán kiadta hétfőn a rendeletét. Tízezernél kisebb lakosságú községben ezentúl zsidó nem lakhat. A zsidókat a járási székhelyekre kell költöztetni. A monori járásban Monoron és Vecsésen lesz a gettó. Nálunk a helyi körülmények folytán kimondott tábor, azaz lezárt zsidó negyed nem lesz, mert nem lehet gyakorlatilag keresztül vinni. Nagyon sok keresztényt kellett volna saját házából kitenni, gazdát kertjétől, épületeitől elszakítani.

Körültretekintően mérlegelve ezeket a körülményeket, a főszolgabírótság úgy határozott, hogy a zsidókat zsidó házakban tömörítik. Szociális szempontból és a téglagyár fokozottabb termelése miatt elvetették a monori zsidóknak a téglagyárban való elhelyezését. A kemencékben mégsem lehet lakni. A cigánysor végére sem lehetett tenni őket, mert a cigánytelep szélén lévő gazdák nem akartak kiköltözni. Így bizonyos utcákban tömörítik a zsidókat. Az utcákat, a keresztényekre való tekintettel nem zárják le,

mert ez nagy nehézséget okozna. A zsidók által lakott házakat megjelölik, oda keresztény be nem mehet.

Zsidó ház lesz Monoron: Gőzmalom utca 8, 11, 14, 15, 24, Deák Ferenc utca 6, 10, 11, 12, Werbőczy utca 4, 9, 11, 13, Pesti utca 57, 159, Mátyás király u. 11. Ezekbe a házakba 216 zsidót és 22 (helyesen 102) kikeresztelkedett zsidót, összesen 318 zsidó személyt tömörítenek össze. Ez kitesz 130 zsidó hitű és 12 keresztény hiten lévő családot. A 318 monori zsidóhoz jön még közel 100 környékbeli zsidó. Ezek a Pest út 15, Balassa utca 19, Kölcsey utca 25. szám alatt a Polacsek-féle emelete épületben az átjárónál helyezték el.

A rendelet engedélyt ad arra, hogy a zsidók bútoraikat és felszerelésüket is magukkal vihessék, bár ez a gyakorlatban aligha kivihető, miután egy személy fekvőhelye két négyzetméter. A másik gettó telepítés Vecsésen lesz. A zsidó költöztetés május 22-én kezdődik és 30-ikára véglegesen végre lesz hajtva.

Ugyanitt kishír: Zsidó tanácsot alakítottak. A járásbeli zsidó tanács elnöke Hermann Izidor. Vecsésen külön zsidó tanács.

1944. május 28. 1. oldal

A tisztiorvos megszemlélte a zsidó lakásokat.

Mint vettük a hírt, a monori járás tisztiorvosa az elmúlt héten megszemlélte azokat a lakásokat, amelyek a zsidók számára vannak kijelölve. A tisztiorvos a lakásokat egészségügyileg megfelelőnek találta. Úgy értesültünk, hogy a kijelölt lakásokba május 31-ig be kell a zsidóknak költözni.

1944. június 4. 1. oldal

Zsidókat telepítenek a gyárak közvetlen közelébe. A zsidók eddig azzal dicsekedtek, hogy Magyarország csak nekik köszönheti a bombatámadások kikerülését. Most, hogy a bombatámadások bekövetkeztek, az illetékes hatóságok elhatározták, hogy a budapesti gyárak közvetlen közelébe zsidókat telepítenek, hadd igazolják be azt az állításukat, hogy ők a villámhárítók a bombatámadásokkal szemben.

Ugyanitt 3. oldal

Kishírek

- Ajándékba sem szabad elfogadni zsidó vagyont. Az érvényben lévő rendelet értelmében szigorú büntetés vár azokra, akik zsidó vagyontárgyakat megszerzésre átvesznek vagy ajándékba elfogadnak.
- Zsidó keresztény háznál sem hallgathat rádiót. Az ország több városában több keresztény ellen eljárás indul azért, mert lakásukban zsidók hallgattak rádiót. Az a keresztény, aki zsidó részére lehetővé teszi a rádióhallgatást, vétséget követ el.

1944. június 11. 2. oldal

Szabályozták a zsidók vásárlását Monoron is

A belügyminiszteri rendelet alapján Monoron is szabályozták a zsidóknak a gettókból való mozgását. A zsidók Monoron a rendőrhatósági rendelkezés alapján délelőtt 10-02 óra között vásárolhatnak. Délután egyáltalán nem hagyhatják el a gettót.

Szabad mozgása a zsidóknak délelőtt 9-től 12 óráig van. Munkába reggel 7 órakor mehet, ha erre igazolványa van, este 7 órakor azonban a gettóban jelentkeznie kell. Keresztény a gettót egyáltalán nem látogathatja. Betegség esetén keresztény orvosnak engedélye van a gettóba való belépésre.

Az a keresztény, aki zsidóval érintkezni próbál, és a gettóba megkísérli a belépést, internálásnak teszi ki magát. Zsidó fizikai munkára a gettóból jelentkezhet. Munkaengedélyt a rendőrség ad. Az engedélyt

a zsidó állandóan köteles magánál hordani. A munkaidő azonban csak este 7 óráig szólhat. Zsidó vasárnap és ünnepnap nem hagyhatja el a gettót. A rendelkezés óta alig látni zsidót az utcán.

1944. június 18. 1. oldal

Zsidók napszámos munkát végezhetnek

A rendőrhatalóság megengedte, hogy a monori zsidók napszámos és mezőgazdasági munkára a gettót elhagyhassák. Zsidó napszámost a szokásos napszámbér mellett bárki igényelhet. Az alkalmaztatás ügyében Reviczky rendőrfelügyelőhöz és a helyi zsidóság vezetőjéhez, Hermann Izidorhoz kell fordulni.

1944. június 25. 1. oldal

Zsidóktól nem szabad ingóságot vásárolni

Ismeretes, hogy a zsidóknak lakásukból való kiköltözésük alkalmából leltárt kell készíteniük. A leltározás kiterjed a bejelentés alá nem eső, tehát zár alá nem helyezett ingóságokra is. A leltárt három példányban kell készíteni. Egy példányt a pénzügyőrök őriznek meg.

A rendelet értelmében zsidóktól sem a költözködéssel kapcsolatban sem attól függetlenül ingóságot vásárolni nem szabad, mert a zsidó szükség esetén majd számot tartozik adni arról, hogy az eladás kinek és milyen feltételek mellett történt.

Ugyanott 2. oldal

A zsidókérdés megoldása parancsoló szükségesség volt - mondotta Jaross miniszter

Vitéz Jaross Andor belügyminiszter Sepsiszentgyörgyön nagy beszédet mondott, amelyben többek között az alábbiakat hangoztatta:

A legelső megoldásra váró probléma a zsidókérdés megoldása volt. Közel egymillió inficiáló elemet kellett a nemzet vérkeringéséből eltávolítani. Sokan beszélnek a humanitárius szempontok figyelembe vételéről. Erre semmi szükség nincs, hogy bárki bárhol egyéni kegyetlenkedéseket kövessen el. A problémát azonban a mellékelt szempontok figyelmen kívül hagyásával a maga teljességében kell megoldani, mert nem lehet háborút viselni úgy, hogy magában az országban egymillió főnyi ellenség tartózkodik.

A zsidók sohasem mondták, hogy ellenségei a magyarságnak, de józan ésszel feltételezhető-e az, hogy a zsidóság együtt érezzen és együtt haladjon azzal a Magyarországgal, amely Hitler Németországának hű szövetségese. Eltávolításuk a nemzet életéből parancsoló szükségesség.

1944. július 2. 1. oldal

Kinevezés

A Kormányzó Úr Őfőméltósága Tomanóczy Tivadar m. kir. alezredest, a monori bevonulási központ parancsnokát ezredessé nevezte ki. A kitüntető előléptetés Monor társadalmában osztatlan örömet keltett. A kiváló katonát és népszerű parancsnokot elhalmozták szerencsekívánalmakkal.

A kinevezést megelőző napokban – mint értesültünk – a hadtestparancsnok részesítette Tomanóczy alezredest a legfelsőbb szolgálat nevében magas dicséretben, elismerve azt a páratlanul kiváló munkát, amelyet alezredesünk fontos beosztásában évek óta nagy agilitással a haza javára kifejt. (Nevezett személy működésének eredménye a monori zsidóság szinte teljes deportálása, megsemmisítése. N.L.)

1944. július 30. 3. oldal

Rendelet a zsidó vagyonok értékesítéséről

A hivatalos lap vasárnapi számában rendelet jelent meg a zsidó vagyonok értékesítéséről. A rendelet szerint a kormánybiztosság első feladata lesz az elrejtett zsidó vagyonok erélyes felkutatása, továbbá a már leltározott vagyonok gondos megőrzése, míg a hasznosításra sor kerül.

A rendelet felhatalmazza a kormánybiztost, hogy olyan esetekben, amikor azt a termelés folyamatosága vagy a közellátás zavartalan biztosítása a valóban indokolt szükségletek kielégítése megköveteli a zár alá vett üzletek árukészletét, az üzleti berendezést, de egyéb zsidó ingóságokat is értékesíthessenek. A rendelet ajándékozásokat természetesen nem tesz lehetővé. A vagyontárgyak biztosítása a hatóságilag megállapított forgalmi értékben, készpénzfizetés ellenében történik és a kormánybiztos csak kivételes esetekben állapíthat meg más fizetési feltételeket.

A rendelet gondoskodni kíván azokról az alkalmazottakról, akik a lezárt zsidó üzletekből kilépnek. Ezek szolgálati viszonya 1944. július 31-ével szűnik meg, és ilyen alapon kell járandóságukat is kiszámítani. Ezzel szemben a rendelet megkívánja, hogy az alkalmazott a felmondási idő alatt és július 31. után is rendelkezésére álljon az üzleti vagyontárgyak értékesítését végző hatóságnak.

1944. augusztus 13. 2. oldal

Bombakárosultakat helyeznek el a zsidóházakba.

Az utóbbi napokban fokozott mérvű terrortámadásoknak újabb számos áldozatai vannak. Újból sokan lettek hajléktalanok és pusztult oda minden vagyonuk. A kibombázottak egy részét szükség esetén Monoron helyezik el.

A kiürült zsidó házakban lévő ingóságokat most összegyűjtik, leltározzák és egy helyen, a Dereraháznál helyezik el. Az ingóságok további sorsáról még nincs intézkedés, kibombázottak részére tartják fenn őket.

1944. szeptember 10. 1. oldal

Honvédelmi munkára veszik igénybe a 14-70 éves zsidókat

A honvédelmi törvény rendelkezései szerint 14 évestől 70 éves korig – nemre való tekintet nélkül – testi és szellemi képességének megfelelő munka végzésére mindenkit igénybe lehet venni. Ez a munkakötelezettség nemzsidókra és zsidókra egyaránt kiterjed. A kormány a honvédelmi munkaszolgálati kötelezettséget a zsidók tekintetében is a törvény által megszabott lehetőségek teljes kihasználásával kívánja alkalmazni, és így 14 éves kortól 70 éves korig az ország területén belül honvédelmi munkára igénybe vesz minden olyan zsidó férfit és nőt, aki az erre vonatkozó vizsgálat szerint munkavégzésre alkalmas.

A kormány a honvédelmi törvény szabályait alkalmazza és így a munkára való igénybevétel a mentesített és a kivételezett zsidókra is kiterjed.

MEGJEGYZÉS

A Pestvidéki Hírek július 9.-i lapszáma hiányosan maradt fenn, míg a július 16.-i lapszám teljesen hiányzik az Országos Széchényi Könyvtár gyűjteményéből. Így a monori gettókból történt deportálásról semmilyen újsághír nem található, mert más újság abban az időben nem volt Monoron.

Kérjük, ha valaki rendelkezik ezen újságok egy példányával, azt egy másolat formájában bocsássa rendelkezésünkre
